

Izazovi financiranja zaštite okoliša na području Općine Kostrena u razdoblju 2021. - 2027.

Glavan, Filip

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:191:538471>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-31**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Preddiplomski sveučilišni studij

FILIP GLAVAN

**Izazovi financiranja zaštite okoliša na području Općine
Kostrena u razdoblju 2021. - 2027.**

**Financial challenges of environmental protection in the area of
the municipality of Kostrena in the period 2021-2027**

Završni rad

Opatija, 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Preddiplomski sveučilišni studij
Menadžment održivog razvoja

**Izazovi financiranja zaštite okoliša na području Općine
Kostrena u razdoblju 2021. - 2027.**

**Financial challenges of environmental protection in the area of
the municipality of Kostrena in the period 2021-2027**

Završni rad

Kolegij:	Financiranje zaštite okoliša	Student:	Filip Glavan
Mentor:	Izv. prof. dr. sc. Sabina Hodžić	Matični broj:	24652MO18

Opatija, srpanj 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI UNIVERSITY OF RIJKA
FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
FACULTY OF TOURISM AND HOSPITALITY MANAGEMENT
OPATIJA, HRVATSKA CROATIA

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Filip Glavan
(ime i prezime studenta)

24652-18
(matični broj studenta)

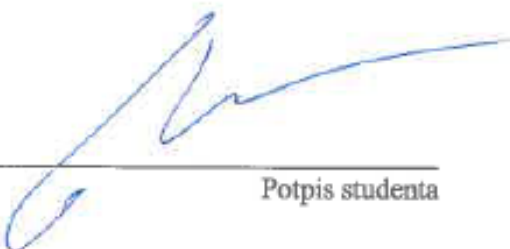
Izazovi financiranja zaštite okoliša na području Općine Kostrena u razdoblju 2021. -2027.
(naslov rada)

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradila/o, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor završnog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, 03.07.2024

Potpis studenta

Sažetak

U modernom i potrošačkom društvu, zaštita okoliša postaje sve važnija tema, posebice u kontekstu održivog razvoja i ekološke osviještenosti. U ovom istraživanju analiziraju se financijski izazovi vezani uz zaštitu okoliša, posebice na području Općine Kostrena u razdoblju od 2021. do 2027. Proučava se povijesni razvoj zaštite okoliša te napor Općine Kostrena u implementaciji održivih praksi zaštite okoliša. Cilj rada istaknuti je važnost očuvanja okoliša u širem društvenom kontekstu te naglasiti potrebu za održivim razvojem. Kroz analizu financijskih aspekata zaštite okoliša, istraživanje se fokusira na modelima financiranja ekoloških inicijativa u Republici Hrvatskoj i Općini Kostrena. Rezultati istraživanja ukazuju na važnost suradnje međunarodne zajednice, nacionalnih vlada i industrijsko-gospodarskih grupa u ostvarivanju kontinuiranog održivog razvoja za ekonomski prosperitet i gospodarski napredak zajednice. Kroz analizu proračuna Općine Kostrena za 2024. godinu, identificirani su ciljevi koji uključuju investicije, održavanje infrastrukture, zaštitu okoliša te društvene djelatnosti. Održiv razvoj predstavlja temeljno načelo zaštite okoliša, što se utvrđuje i kroz ovo istraživanje.

Ključne riječi: zaštita okoliša; Općina Kostrena; izazovi financiranja; prihodi i rashodi za zaštitu okoliša.

SADRŽAJ

Uvod.....	1
1. Zaštita okoliša – pojam i karakteristike.....	2
1.1. Povijesni razvoj zaštite okoliša	2
1.2. Ciljevi i načela zaštite okoliša	3
1.3. Instrumenti i zakonodavni okviri zaštite okoliša.....	5
2. Zaštita okoliša u Republici Hrvatskoj	7
2.1. Politika i ciljevi zaštite	8
2.2. Institucionalni i zakonodavni okvir zaštite okoliša	10
2.3. Financiranje zaštite okoliša	12
3. Zaštita okoliša na području Općine Kostrena	14
3.1. Ustroj i djelokrug općine.....	19
3.2. Politika zaštite okoliša.....	20
3.3. Zakonodavni okvir za zaštitu okoliša.....	22
4. Izazovi financiranja zaštite okoliša na području Općine Kostrena	26
4.1. Plan razvoja Općine – “Zelenija Kostrena”	26
4.2. Trend kretanja prihoda i rashoda za zaštitu okoliša	29
4.3. Perspektiva razvoja zaštite okoliša.....	33
Zaključak.....	36
Bibliografija	38
Popis ilustracija	41

Uvod

U suvremenom svijetu, gdje se suočavamo s brojnim ekološkim izazovima, zaštita okoliša postaje ne samo moralna obveza već i ključna komponenta održivog razvoja. Općina Kostrena, smještena u srcu prirodnog bogatstva, suočava se s izazovom financiranja zaštite okoliša koji je od vitalnog značaja za očuvanje kvalitete života njenih stanovnika i održivosti ekosustava. Zaštita okoliša u općini Kostrena obuhvaća skup aktivnosti i mjera usmjerenih na prevenciju opasnosti koje prijete okolišu, kao i na smanjenje, otklanjanje, i sanaciju šteta koje su već nanesene. Ove mjere ključne su za sprječavanje daljnjeg onečišćenja i za povrat okoliša u stanje koje će osigurati njegovu vitalnost za buduće generacije. Općina Kostrena, kao primjer zajednice koja teži održivom razvoju, donijela je akt „*Plan razvoja Općine Kostrena za razdoblje 2021. – 2027.*“ te usvojila „*Program zaštite okoliša za razdoblje od 2022. – 2025.*“, kojima se definira način ostvarenja ciljeva postavljenih Strategijom zaštite okoliša određenim na nacionalnoj i regionalnoj razini, u skladu s europskim standardima.

Predmet istraživanja je analiza financijskih izazova vezanih uz zaštitu okoliša kako u Republici Hrvatskoj tako i Općini Kostrena. Cilj istraživanja je podići svijest o zaštiti okoliša i održivom razvoju te istaknuti napore Općine Kostrena u implementaciji održivih praksi zaštite okoliša. Svrha istraživanja je analizirati izazove s kojima se Općina Kostrena suočava u procesu financiranja te prikazati strategije koje bi mogle efikasno adresirati i prevladati te prepreke. U radu su korištene induktivne i deduktivne metode, statističke metode te metoda analize i sinteze.

Rad se sastoji od četiri poglavlja. Nakon uvoda u kojem se obrazlaže što je predmet istraživanja, cilj i svrha istraživanja, u prvom poglavlju prikazuje se povijesni pregled razvoja zaštite okoliša, te načela i ciljevi zaštite okoliša. U drugom poglavlju, prikazuje se politika i ciljevi zaštite okoliša na nacionalnoj razini, kao i načini financiranja uz regulaciju institucionalnog i zakonodavnog okvira. U trećem poglavlju, prikazuje se ustroj i djelokrug rada općine Kostrena, mjere i aktivnosti za zaštitu okoliša te zakonodavni okvir. U četvrtom poglavlju analiziraju se trendovi kretanja prihoda i rashoda za zaštitu okoliša te perspektiva razvoja zaštite okoliša. U zaključku se predstavljaju zaključna razmatranja.

1. Zaštita okoliša – pojam i karakteristike

„Okoliš je prirodno okruženje organizama i njihovih zajednica te čovjeka, koje im omogućuje postojanje i razvoj. Pod okolišem smatra se zrak, vode, tlo, zemljinu kamenu koru, energiju te materijalna dobra i kulturnu baštinu kao dio okruženja koje je stvorio čovjek. Obuhvaća sve u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja. Zaštita okoliša skup je aktivnosti i mjera za sprečavanje opasnosti za okoliš, nastanka šteta i/ili onečišćivanja okoliša, smanjivanja i/ili otklanjanja šteta nanesenih okolišu te povrata okoliša u stanje prije nastanka štete.“¹ Okoliš je specifičan kontekst u kojem se odražavaju posljedice ljudskih aktivnosti. Važno ga je promatrati u širem društvenom okviru, jer se stanje okoliša i postignuća u zaštiti procjenjuju u okvirima ukupne socijalne, gospodarske i političke situacije u zemlji. Institucionalno jačanje u području zaštite okoliša, usklađivanje s europskim standardima i učinkovita primjena zakonodavstva ključni su parametri za ocjenu stanja okoliša.

1.1. Povijesni razvoj zaštite okoliša

U drugoj polovici 20. stoljeća, koncept zaštite okoliša postao je sveprisutan. Ljudi su postali svjesni da ekonomska ekspanzija i industrijski napredak, s jedne strane, te siromaštvo i glad, s druge strane, zajedno s rastom svjetske populacije, nekontroliranom potrošnjom i iscrpljivanjem prirodnih resursa, imaju dugoročne posljedice na okoliš i globalne klimatske uvjete.

“Godine 1972. tim američkih znanstvenika na čelu s Jay Forresterom, jednim od najvećih umova 20. stoljeća, objavio je djelo *“Granice rasta”* u kojem je iznijet model linearne eksploatacije gospodarskog poretka kroz koji je upozoreno da postojeći gospodarski sustav ugrožava ekološki sustav Zemlje. To je bio prvi globalni pristup zaštiti okoliša koji je doveo do usporedbe gospodarskog rasta i degradacije okoliša.”² Iste godine održana je Konferencija Ujedinjenih Naroda o ljudskom okolišu u Stockholmu na kojoj je istaknut problem iskoristivosti prirodnih resursa te budućnost istog te se u tom smjeru osnivaju i pokreću međunarodne organizacije i ekološke inicijative u svjetlu društvene odgovornosti za okoliš.

Godine 1992. održana je konferencija Ujedinjenih Naroda u Rio de Janeiru o okolišu i razvitku gdje je poseban naglasak stavljen na one probleme koji su vezani uz pitanje razvitka i okoliša na lokalnoj i globalnoj razini. Ova konferencija postavila je temelje razvoju ekologije u svijetu. Godine 2012., u istom gradu, donesen je dokument *“Budućnost kakvu želimo”* koji

¹ Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. *Zaštita okoliša*, 5.

² Črnjar i Črnjar, *Menadžment održivog razvoja*, 122.

ima za cilj “uključiti ljude širom svijeta u svojevrsnu misaonu vježbu u kojoj se treba vizualizirati budućnost zasnovanu na prosperitetu, pravednosti i poboljšanoj kvaliteti života uz poštivanje ograničenih resursa plane Zemlje. Na konferenciji je postavljen sveobuhvatni okvir za održivi razvoj te su usvojene temeljne smjernice za politiku zelene ekonomije, u kontekstu održivog razvoja i iskorjenjivanja siromaštva te institucionalni okvir za održivi razvoj.”³

Godine 2015. u New Yorku održana je konferencija Ujedinjenih Naroda o održivom razvoju gdje je usvojen program “*Transformacija našeg svijeta - Program održivog razvoja za 2030. – Agenda 2030 za održivi razvoj*”. Navedeni Program predstavlja “globalnu političku platformu za rješavanje brojnih izazova današnjice u njihovoj međusobnoj povezanoj gospodarskoj, socijalnoj, okolišnoj i političko – sigurnosnoj dimenziji”.⁴ U prosincu iste godine održana je konferencija Ujedinjenih Naroda o klimatskim promjenama čiji je glavni cilj bio ograničavanje globalnog zatopljenja, stvaranje uvjeta za razvoj novih “zelenih” tehnologija, jačanje kapaciteta države da se bore s posljedicama klimatskih promjena i pomaganje ekonomski manje razvijenim članicama u ostvarenju nacionalnih planova o smanjenju emisija. Na konferenciji Ujedinjenih Naroda o klimatskim promjenama postignut je globalni sporazum koji je postao pravno obvezujući i koji odražava ambiciju potrebnu za sprječavanje nepovratne štete za okoliš te se smatra ključnim za provedbu i uspjeh “Agende 2030”.⁵

1.2. Ciljevi i načela zaštite okoliša

Osnovni ciljevi i načela zaštite okoliša definiraju se na najvišim zakonodavnim razinama te proizlaze iz političkog i ekonomskog suglasja o ravnoteži između ekonomskog razvoja i zaštite okoliša. Institut „okoliš“ reguliran je Osnivačkim ugovorima Europske unije još od Jedinstvenog akta iz 1987. godine. Ciljevi zaštite okoliša od tada su usmjereni prema očuvanju, zaštiti i poboljšanju kvalitete okoliša, zaštiti ljudskog zdravlja te razboritom i racionalnom korištenju prirodnih bogatstava. Dodatno, Ugovorom iz Lisabona iz 2009. godine definirani su ciljevi promicanja mjera na međunarodnoj razini za rješavanje regionalnih i svjetskih problema okoliša, posebice borbe protiv klimatskih promjena.⁶

Ciljevi zaštite okoliša mogu biti dugoročni i kratkoročni. Dugoročnim ciljevima se smatraju svi oni čimbenici koji utječu na cjelokupni gospodarski razvoj, dok se kratkoročnim ciljevima najprije štite najugroženiji ekosustavi i poduzimaju one mjere protiv izrazitih onečišćivača čovjekova okoliša.

³ Blagojević, *Politika zaštite okoliša*, 4.

⁴ Ibid.

⁵ Ibid., 5.

⁶ *Ugovor o funkcioniranju Europske Unije*, čl. 191.

Osnovni suvremeni ciljevi zaštite okoliša su:⁷

- Održivi razvoj gospodarskog i društvenog sustava
- Zaštita pojedinih ekosustava i trajno očuvanje biološke raznolikosti
- Zaštita i racionalno korištenje prirodnih izvora (tlo, zrak, voda) te održavanje njihove ekološke stabilnosti
- Zaštita od štetnih utjecaja na kulturne i estetske vrijednosti krajobraza
- Razvoj ekološke svijesti

Prema Črnjaru devet je općih načela, i to:⁸

1. načelo preventivnosti – prilikom izvođenja zahvata u prostoru treba planirati sve radnje koje omogućavaju da se učini najmanje štete na okolišu;
2. načelo cjelovitosti i integrativnosti – podrazumijeva zajedničko razmatranje pitanja razvoja i zaštite okoliša kao jedinstvenog procesa;
3. načelo hijerarhije interesa i ciljeva – podrazumijeva da su pojedinačni interesi određeni općim i nacionalnim interesima, a dugoročni se ciljevi po potrebi podređuju kratkoročnim ciljevima (npr. ne može se čekati donošenje zajedničkih međunarodnih standarda, već treba lokalno djelovati ako za to postoji mogućnost);
4. načelo poštivanja prava i kontinuiteta – podrazumijeva da politika zaštite okoliša polazi od zatečenog stanja i postojećeg zakonodavstva i da se neprekidno provodi;
5. načelo selektivnosti – pretpostavlja utvrđivanje prednosti u politici zaštite okoliša s gledišta ugroženosti i ekonomske mogućnosti;
6. načelo plaćanja troškova onečišćenja – pri čemu se pretpostavlja da onečišćivač plaća troškove nastale onečišćenjem, troškove sanacije i troškove naknade štete;
7. načelo stručnosti – kompleksnost ekoloških problema i teške posljedice koje mogu nastati za cijeli živi svijet na planeti Zemlji ukazuju na činjenice da se politika zaštite okoliša mora temeljiti na dostignućima raznih znanstvenih disciplina te na domaćim i svjetskim iskustvima;
8. načelo realnosti i operativnosti – ukazuje da se rješenja koja nudi politika zaštite okoliša moraju prilagođavati mogućnostima tehničke izvedbe danog društva i trenutka te biti financijski realna kako bi se provela u predviđenim rokovima bez značajnijih poremećaja u ekonomskom i društvenom razvoju; te

⁷ Črnjar, op.cit., 202.

⁸ Črnjar, *Ekonomika i politika zaštite okoliša: ekologija, ekonomija, menadžment, politika*, 229.

9. načelo javnosti – podrazumijeva pravo građana na pravodobnu, objektivnu i stručnu informaciju glede zaštite okoliša i njihovo pravo na sudjelovanje u postupku odlučivanja u skladu sa zakonima.

„Ciljevi i načela politike zaštite okoliša mogu postati i postaju sastavni dio svih društvenih, ekonomskih i prostornih planova razvoja samo ukoliko država, vršeći socijalnu funkciju, kao subjekt ekološke politike, omogući inkorporaciju u njih.“⁹

1.3. Instrumenti i zakonodavni okviri zaštite okoliša

Postoje dva osnovna tipa instrumenata za zaštitu okoliša: prvi se fokusira na regulaciju količine onečišćenja izvan tržišta, dok drugi koristi cijene i djeluje unutar tržišta.¹⁰ Koja mjera će biti odabrana, ovisi o specifičnostima svake države, uključujući političke, ekonomske, socijalne i druge okolnosti.

Instrumenti (sredstva, mjere) zaštite okoliša mogu se podijeliti u četiri osnovne skupine:¹¹

1. Regulacijski instrumenti,
2. Ekonomski (tržišni) instrumenti,
3. Institucionalni mehanizmi
4. Samoregulacijski instrumenti

„Pravno regulativni instrumenti su institucionalne mjere koje imaju za cilj izravno utjecati na onečišćenje okoliša te se u tom smjeru reguliraju procesi i proizvodi koji se proizvode i upotrebljavaju, nastoji se ograničiti količina ispuštanja onečišćenih tvari, utvrditi ekološke standarde te provoditi zakonsko ekološko planiranje. Ekonomsko financijskim instrumentima stimulira se onečišćivač na smanjenje emisije onečišćivanja, odnosno osiguravaju se financijska sredstva za poticaj i postupno smanjenje onečišćenja na pojedinim područjima. Pod institucionalnim mehanizmima podrazumijeva se pravni sustav i organizacija državne uprave kao stručno uspostavljena mreža organa vlasti, zaduženih za upravljanje okolišem.“¹² Samoregulacijski instrumenti obuhvaćaju dobrovoljne sporazume i ugovore koji predstavljaju novi pristup za postizanje okolišnih ciljeva. Ovi mehanizmi su se intenzivno razvijali posljednjih godina kako bi se bolje odgovorilo na potrebu za fleksibilnim načinima i

⁹ Blagojević, op.cit., 8.

¹⁰ Duić i Čemalović, *Zakonodavstvo zaštite okoliša o održivi ekonomski razvoj u Europskoj Uniji*, 67.

¹¹ Črnjar i Črnjar, op.cit., 127.

¹² Črnjar, op.cit., 219.

sredstvima zaštite okoliša, uz sve veću svijest o važnosti očuvanja okoliša i usklađivanju s politikama zaštite okoliša.¹³

U cilju zaštite okoliša i postizanja održivog razvoja, međunarodna zajednica, nacionalne vlade i industrijsko-gospodarske grupe usklađuju politike i rješavaju probleme onečišćenja okoliša, budući da onečišćenje ne poznaje državne granice. Suvremena međunarodna politika zaštite okoliša započela je sa svojim organiziranim djelovanjem usvajanjem Deklaracije o zaštiti čovjekova okoliša i Akcijskog programa za zaštitu okoliša koji su usvojeni na Stockholmskoj konferenciji o čovjekovom okolišu. Valja istaknuti kako je „međunarodno pravo zaštite okoliša složeno i povezano - sačinjeno od ugovora, statuta, propisa, konvencija, protokola i sporazuma koji svojim djelovanjem reguliraju odnose između čovječanstva i prirodnog okoliša, u cilju smanjenja utjecaja ljudske aktivnosti.“¹⁴

¹³ Blagojević, op.cit., 12.

¹⁴ Ibid., 14.

2. Zaštita okoliša u Republici Hrvatskoj

„Zaštita okoliša u Republici Hrvatskoj izravno je povezana s načinom proizvodnje i potrošnje, dinamikom gospodarskog rasta, jačanjem ekološke svijesti i drugim srodnim načinima te se tako učinkovita politika zaštite okoliša može voditi samo kao sastavni dio ekonomske i općedruštvene politike.“¹⁵ Politikom zaštite okoliša određuju se osnovni ciljevi politike, nositelji politike, sredstva njene provedbe te operativni programi. Osnovni ciljevi se, u pravilu, definiraju na najvišim zakonodavnim razinama, a rezultat su političkog i ekonomskog konsenzusa ekonomskog razvoja i zaštite okoliša. Nositelji politike su, zapravo, subjekti koji provode zacrtanu politiku, ali i objekti na koje prihvaćena politika djeluje. Politikom se definiraju izvori financijskih sredstava i financijska sredstva koja će omogućiti provedbu politike te razvoj institucionalnih mjera politike.“¹⁶

Institut očuvanje prirode i čovjekova okoliša konstitucionaliziran je s člankom 3. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), kao jedan od najviših ustavnih vrednota ustavnog poretka. Nadalje, članakom 70. istoga akta, Republika Hrvatska obvezala se na osiguravanje uvjeta za zdrav okoliš te se poziva svakog pojedinca, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, na osobitu skrb štiti zdravlje ljudi, prirode i ljudskog okoliša.¹⁷ Pa tako, temeljem Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14) i Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) Republika Hrvatska je 2002. godine dobila Nacionalnu strategiju zaštite okoliša kojoj je cilj proširiti svijest o potrebi zaštite okoliša te uspostaviti jedan kompletan sustav praćenja i ocjena stanja okoliša Republike Hrvatske. Strategijom i Nacionalnim planom definirane su obveze i ciljevi zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj.

Analiza provedbe Nacionalnog plana pokazala je da postojeće sektorske politike ne mogu samostalno osigurati potrebnu zaštitu okoliša u Republici Hrvatskoj. Budući da je nedostatak provedbe istoga često proizlazilo iz nedovoljnih mjera i aktivnosti u sektorskim dokumentima, obveze i ciljevi zaštite okoliša integrirane su i u druge politike. Međutim, unatoč uspjehu u nekim područjima, Republika Hrvatska suočava se i danas s izazovima u ispunjavanju zadanih ciljeva za koje je potrebna dosljedna primjena zakonodavnog i institucionalnog okvira te efikasniji nadzor.

¹⁵ Črnjar, op.cit., 199.

¹⁶ Ibid., 202.

¹⁷ Ustav Republike Hrvatske, čl. 3., čl. 70.

2.1. Politika i ciljevi zaštite

Provedba politike zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj obilježena je predpristupnim i pristupnim aktivnostima u smjeru usklađivanja s pravnom stečevinom i politikom zaštite okoliša Europske unije. „Zakonom o zaštiti okoliša (Narodne novine br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) županijama je određena obveza da za svoje područje donose Programe zaštite okoliša i Izvješća o stanju okoliša. U tom smjeru, gradovi i općine donose svoje Programe zaštite okoliša kada je potrebno posebno zaštititi okoliš određenoga područja grada ili općine radi očuvanja kulturno-povijesnih, estetskih i prirodnih vrijednosti krajolika. Tim dokumentima definiraju se mjere zaštite okoliša u skladu s regionalnim i lokalnim posebnostima i obilježjima, naravno temeljem ciljeva, smjernica i planova strateških dokumenata na državnoj razini.“¹⁸

"Politika zaštite okoliša razlikuje se s obzirom na predmet njene usmjerenosti. U skladu s navedenim, može se govoriti o:¹⁹

1. medijalnoj zaštiti okoliša – usmjerenost politike zaštite okoliša na sredstva (medije) okoliša (voda, zrak, tlo),
2. kauzalnoj zaštiti okoliša – usmjerenost politike zaštite okoliša na sprječavanje unosa opasnih tvari u okoliš (kemikalija, otpadaka itd.),
3. vitalnoj zaštiti okoliša – usmjerenost politike zaštite okoliša izravno prema zaštiti životinja i biljaka,
4. integralnoj politici zaštite okoliša – usmjerenost politike na cjelokupno područje ekološke zaštite okoliša

Pa tako, u Republici Hrvatskoj glavni je cilj provoditi različite mjere zaštite okoliša kako bi se očuvala priroda, smanjilo onečišćenje i osiguralo održivo gospodarenje resursima. Evo nekoliko najčešćih mjera:²⁰

Gospodarenje otpadom:

- Izgradnja reciklažnih dvorišta i centara za gospodarenje otpadom
- Poticanje odvojenog prikupljanja otpada i recikliranje

¹⁸ Hrvatski sabor Republike Hrvatske. *Opća pitanja zaštite okoliša*, 214.

¹⁹ Črnjar, op.cit., 199.

²⁰ Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Republike Hrvatske *Strateški plan za razdoblje 2020.-2022*, 10-83.

- Sanacija odlagališta neopasnog otpada

Zaštita zraka i voda:

- Kontrola emisija štetnih tvari iz industrije, prometa i energetike
- Praćenje kvalitete mora za kupanje na plažama
- Održavanje kakvoće tekućih naftnih goriva

Očuvanje prirode:

- Određivanje područja mreže Natura 2000
- Zaštita bioraznolikosti i prirodnih staništa
- Provođenje mjera zaštite prirode na lokalnoj razini

Borba protiv klimatskih promjena:

- Povećanje udjela obnovljive energije
- Smanjenje emisija stakleničkih plinova
- Promicanje energetske učinkovitosti

Edukacija i svijest građana:

- Kampanje i edukacije o važnosti zaštite okoliša
- Poticanje odgovornog ponašanja prema prirodi

Navedene mjere za cilj imaju stvaranje održivog okoliša za sadašnje i buduće generacije Republike Hrvatske te u koordinaciji s industrijskom politikom, politikom poticanja ulaganja i uz korištenje sredstava iz fondova Europske unije, potiče se tehnološki razvoj i proizvodnja za zaštitu okoliša. Zaštita prostora unaprjeđuje se kontinuirano s učinkovitijim zakonskim rješenjima i provedbenom praksom na području sustava i propisa o prostornom planiranju, čime se bitno pridonijelo olakšanju i atraktivnosti ulaganja te jačanju ukupne gospodarske aktivnosti i pravne sigurnosti.²¹

²¹ Vlada Republike Hrvatske. *Politika zaštite okoliša, prirode i prostora*, 1.

2.2. Institucionalni i zakonodavni okvir zaštite okoliša

Pravni okvir zaštite okoliša na domaćoj, nacionalnoj i državnoj razini postaje sve ranjiviji pred izazovima koji proizlaze iz međunarodnog prava, posebno međunarodnog trgovinskog prava te europske strategije o zaštiti okoliša. Istovremeno, pitanja okoliša više nego ikad prije prepoznaju se kao globalni problemi koji zahtijevaju globalnu pažnju. U tom smislu međunarodno pravo, suprakonstitucionalizam, nužno ulazi u vidokrug nacionalnog ustavotvorca te je njihova misija konstitucionalna, dakle ograničavajuća s posljedicama po tradicionalno shvaćanje teorije i prakse nacionalne države i prava. Jedno od njih je svakako u vezi s novim i krucijalnim pitanjem održivog razvoja kao sastavnog dijela odnosno temeljnog načela prava okoliša. “Kada se govori o problematici politike i prava okoliša te njegove zaštite općenito, za primijetiti je kako je ista sastavni element *materiae constitutionis* - ideologija novog konstitucionalizma u kojoj se isprepliću supranacionalne i nacionalne politike i prava.”²² „U vrijeme usvajanja Ustava Republike Hrvatske iz 1990. godine (do kojeg dolazi na valu širenja konstitucionalizma nakon sloma socijalizma) hrvatski je ustavotvorac već poznao suvremeni scenarij ustavotvorstva koji je u svojim okvirima sadržavao manje-više prihvaćena stajališta prema problematici okoliša i ustavnim pravima tzv. *treće generacije* u kojima se je redovito konstitucionaliziralo i pravo na zdrav okoliš. Treća generacija prava ili tzv. prava “solidarnosti” najnovija su priznata generacija prava značajna po tome što njihovo ostvarivanje nije uvjetovano samo afirmativnim odnosno negativnim dužnostima države već i ponašanjem svakog pojedinca. Primjerice: pravo na razvoj, na mir, pravo na zdrav okoliš, pravo na intergeneracijsku jednakost. Među tim pravima pravo na zdrav okoliš traži zdravo ljudsko stanište (*habitat*), što znači čistu vodu, zrak, tlo koji su čisti od otrova ili rizika koji ugrožavaju ljudsko zdravlje.

Institucionalno jačanje u području zaštite okoliša Republike Hrvatske obuhvaća međunarodno pravo s jedne strane te horizontalno i vertikalno zakonodavstvo Europske unije, s druge strane. Društveni, socijalni, pa i politički kontekst, u kojemu je nužnost zaštite okoliša prepoznata kao jedan od dugoročnih prioriteta razvitka same države, bitno je utjecao na promjenu odnosa u ovom području. Širina izrađenoga i usvojenoga zakonodavstva posljednjih godina, razine njezine implementacije, efikasnost integrirajućih procesa između raznih nadležnih i/ili uključenih institucija, uspješnost u ispunjavanju zadanih ciljeva, mjere poduzete da se stanje poboljša, mehanizmi koji su bili na raspolaganju i način kako su korišteni, bitno su utjecali na uspješnost očuvanja okoliša i čovjekovog zdravlja. Porast broja nevladinih skupina

²² Bačić, *Ustavni temelji i problemi zaštite okoliša u Hrvatskom i Europskom pravu*. 730.

koje promoviraju zaštitu okoliša, i na državnoj i na regionalnim i lokalnim razinama, osnivanje i rad niza centara, agencija i sl. koji uz ostale svoje zadaće promiču i zaštitu okoliša, sve veći interes javnosti i porast osjetljivosti javnosti za pitanja zaštite okoliša, predstavljaju važan doprinos te djeluju i kao efikasan katalizator politike zaštite okoliša i ukupnoga održivog razvitka Republike Hrvatske.²³

“Dionici koji osiguravaju održivi razvitak i zaštitu okoliša jesu: Hrvatski sabor, Vlada Republike Hrvatske, ministarstva i druga nadležna tijela državne uprave, županije i Grad Zagreb, veliki gradovi i općine, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost te pravne osobe s javnim ovlastima, osobe ovlaštene za stručne poslove zaštite okoliša, pravne i fizičke osobe odgovorne za onečišćivanje okoliša, te udruge civilnog društva i građani pojedinci, odnosno njihove skupine, udruge i organizacije.”²⁴

Zakonodavstvo zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj – međunarodni ugovori (konvencije i protokoli) te pravna stečevina Europske unije, Hrvatski sabor je potvrdilo te iste uvrstio u hrvatske zakone i njegove provedbene propise. Kao što je prethodno spomenuto, zakon koji uređuje pitanje zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj jest Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) kojim je osigurana pravna osnova za donošenje niza provedbenih akata kojima je zakonodavstvo Republike Hrvatske u potpunosti usklađeno sa međunarodnim i europskim pravom. Navedenim zakonom, posebnim zakonima i propisima donesenim na temelju tih zakona uređeno je pitanje zaštite od onečišćenja i očuvanje pojedinih sastavnica okoliša, kao i pitanje zaštite od nepovoljnog utjecaja i štetnog djelovanja opterećenja na pojedine sastavnice okoliša te okoliš u cjelini.

Državne upravne organizacije, u čijem djelokrugu obavljanja poslova ulazi područje zaštita okoliša, jesu Uprava vodnog gospodarstva i zaštite mora, Državni hidrometeorološki zavod, te Državni hidrografski institut. Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i povjerenih poslova državne uprave ustrojavaju se jedinstveni upravni odjeli i službe. „Učinkovitost integrirajućih procesa među navedenim nadležnim tijelima, organizacijama i građanima ovisi o međusobnoj kvaliteti suradnje i kreiranju politike, zakonodavnog okvira te efikasnom provođenju zadanih mjera“.²⁵

²³ Hrvatski sabor Republike Hrvatske, op.cit. 211.

²⁴ Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. op.cit. 1.

²⁵ Ibid., 1.

2.3. Financiranje zaštite okoliša

Sredstva za financiranje zaštite okoliša osiguravaju se u državnom proračunu, proračunima jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave, te drugim izvorima. Financiranje zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj složen je proces koji uključuje različite izvore financiranja i različite institucije. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Republike Hrvatske ključna je institucija koja se bavi zaštitom okoliša. Oni izrađuju strateške planove za zaštitu okoliša i energetike za različita razdoblja. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti jedan je od glavnih izvora financiranja zaštite okoliša. Sredstva za financiranje djelatnosti Fonda osiguravaju se iz namjenskih prihoda Fonda od naknada onečišćivača okoliša, naknade korisnika okoliša, naknada na opterećivanje okoliša otpadom, posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon te ostalog. Sredstva za financiranje djelatnosti mogu se ostvarivati i iz drugih izvora u skladu sa Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti (Narodne novine br. 107/03, 144/12).²⁶

U sustavu upravljanja i kontrole korištenja strukturnih instrumenata Europske unije u Republici Hrvatskoj, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti ima ulogu posredničkog tijela (razina 2) za pojedine specifične ciljeve iz područja zaštite okoliša i održivosti resursa, klimatskih promjena, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Djelatnost Fonda obuhvaća poslove u svezi s financiranjem pripreme, provedbe i razvoja programa i projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja okoliša i u području energetske učinkovitosti i korištenju obnovljivih izvora energije.²⁷ U tablici 1. opisuju se investicije i tekući izdaci u djelatnostima povezanim sa zaštitom okoliša u razdoblju od 2018. do 2022.

Tablica 1. Investicije i tekući izdaci u djelatnostima povezanim sa zaštitom okoliša, 2018. – 2022.

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
<i>Investicije (mil. kuna)</i>	2 757	3 009	2 945	4 086	3 952
<i>Tekući izdaci (mil. kuna)</i>	4 672	4 828	4 703	5 159	5 257

Izvor: Državni zavod za statistiku, Računi izdatka za zaštitu okoliša (EPEA) i računi sektora dobara i usluga u okolišu (EGSS) u 2022. (<https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58077>)

²⁶ Hrvatski sabor Republike Hrvatske, op. cit. 221.

²⁷ Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti, čl.7.

Tablica 2. Output, bruto dodana vrijednost i zaposleni u djelatnostima zaštite okoliša i gospodarenja resursima, 2018. – 2022.

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Output (mil. kuna)	13 215	13 540	13 441	15 346	15 775
Bruto dodana vrijednost (mil. kuna)	5 584	5 740	5 698	6 462	6 709
Zaposleni (FTE)	38 101	39 044	38 514	41 674	44 147

Izvor: Državni zavod za statistiku, Računi izdatka za zaštitu okoliša (EPEA) i računi sektora dobara i usluga u okolišu (EGSS) u 2022.

(<https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58077>)

„Djelatnost zaštite okoliša i gospodarenje resursima u Republici Hrvatskoj sastoje se od računa izdataka za zaštitu okoliša te računa sektora za dobra i usluge u okolišu. Računi izdataka za zaštitu okoliša obuhvaćaju investicije i tekuće izdatke u djelatnosti zaštite okoliša. Ukupne investicije u zaštitu okoliša u 2022. iznosile su 3 952 mil. kuna, što je u odnosu na 2021. smanjenje za 3,3%. Tekući izdaci za zaštitu okoliša u 2022. iznosili su 5 257 mil. kuna, što je u odnosu na 2021. povećanje za 1,9%. Računi sektora za dobra i usluge u okolišu obuhvaćaju output, bruto dodanu vrijednost te broj zaposlenih u djelatnostima povezanim sa zaštitom okoliša i gospodarenjem resursima. Ukupni output od djelatnosti povezanih sa zaštitom okoliša i gospodarenjem resursima u 2022. iznosio je 15 775 mil. kuna, što je u odnosu na 2021. povećanje za 2,8%. U 2022. bruto dodana vrijednost iznosila je 6 709 mil. kuna, što je u odnosu na 2021. povećanje za 3,8%. Zaposleni u djelatnostima zaštite okoliša i gospodarenja resursima iskazuju se u ekvivalentu punoga radnog vremena (FTE-u), koji je u 2022. iznosio 44 147, što je u odnosu na 2021. povećanje za 5,9%.“²⁸

²⁸ Državni zavod za statistiku, *Računi izdataka za zaštitu okoliša (EPEA) i računi sektora dobara i usluga u okolišu (EGSS) u 2022. – privremeni podaci*, 1.

3. Zaštita okoliša na području Općine Kostrena

Na lokalnoj razini Općina Kostrena postavila je prioritete u svom djelovanju koji su umjereni k potpunom usklađivanju s ključnim ciljevima „Nacionalne razvojne strategije do 2030.“ koje je u pogledu zaštite okoliša i održivog razvoja postavila Republika Hrvatska. Javna uprava Općine Kostrena usklađuje svoje prioritete s ciljevima Nacionalne razvojne strategije putem Plana razvoja Općine Kostrena za razdoblje 2021.-2027. i drugih programa i strateških dokumenata.

Sukladno viziji i misiji te ciljevima Europske unije postavljena su pet strateških ciljeva Općine Kostrena do 2027. godine, a koji su obuhvaćeni unutar Provedbenog plana i prepoznatih aktivnosti razvoja Općine:²⁹

- Pametna Kostrena kroz suvremeno i pametno gospodarsko i investicijsko okruženje;
- Zelenija Kostrena kroz realizaciju ekološki vrijednih investicija i prilagodbom klimatskim izazovima;
- Povezanija Kostrena kroz napredne i razvojne prometne i digitalne mreže;
- Socijalno osvještenija Kostrena kroz nove mogućnosti zapošljavanja, obrazovanja i socijalne uključenosti; te
- Općina bliža čovjeku promicanjem održivog i integriranog razvoja i novih sadržaja.

Za svaki navedeni strateški cilj određeni su prioriteti koji predstavljaju podciljeve na koje se glavni cilj dijeli, od kojih je svaki jednako važan te za koje podciljeve su određene i mjere putem kojih će se definirani prioriteti ostvariti. U navedenoj tablici 3. istaknuti će se oni prioriteti koji su vezani za zaštitu okoliša i održivog razvoja Općine Kostrena.

Tablica 3. Prioriteti i mjere zaštite okoliša na području Općine Kostrena

PRIORITETI	MJERE
CILJ 1: Pametna Kostrena kroz suvremeno i pametno gospodarsko i investicijsko okruženje	
Jačanje institucionalnog kapaciteta Općine	Oснаženje kapaciteta Općine za provedbu Strategije i Programa EU
	Unaprjeđenje suradnje s drugim JLS-ovima unutar RH
	Unaprjeđenje suradnje s drugim JLS-ovima izvan RH
	IKT rješenja za lokalnu upravu, e-usluge i druge aplikacije Općine

²⁹ Općina Kostrena. „Plan razvoja Općine Kostrena 2021 – 2027., 96.

Digitalizacija uprave Općine i implementacija informacijske i komunikacijske tehnologije rješenja (IKT)	Implementacija IKT i aplikacija za digitalne vještine i digitalnu uključenost na području Općine
Poticanje razvoja malog i srednjih poduzeća na području Općine	Promicanje razvoja tvrtki i obrtništva unaprjeđenjem poslovanja kroz programe potpora, internacionalizaciju i sajmove te edukativne programe
	Promicanje poslovnog okruženja kroz inkubacijske usluge, poticanje start-up tvrtki i klastera
	Promicanje razvoja tvrtki i obrtništva uvođenjem nove i unaprjeđene poslovne infrastrukture
	Promicanje aktivnosti istraživanja i razvoja suradnje poduzetnika i znanstvenih organizacija
CILJ 2: Zelenija Kostrena kroz realizaciju ekološki vrijednih investicija i prilagodbom klimatskim izazovima	
Promicanje ekoloških i klimatski prilagođenih investicija	Program za prilagodbu, sprečavanje i upravljanje rizicima od poplava
	Program za prilagodbu, sprečavanje i upravljanje rizicima požara
	Program za prilagodbu, sprečavanje i upravljanje rizicima oluja i suša
	Program za prilagodbu, sprečavanje i upravljanje rizicima povezanim s ljudskim aktivnostima
	Podizanje svijesti građana o održivom razvoju i zaštiti okoliša
	Program za prilagodbu, sprečavanje i upravljanje rizicima od potresa
Poticanje energetske učinkovitosti i obnove infrastrukture	Pokretanje programa poticanja investicijskih projekata u energetske učinkovitost poduzetničke infrastrukture na području Kostrene
	Program obnova stambenih objekata
	Program obnova i povećanja energetske učinkovitosti javne infrastrukture
	Razvoj energetske učinkovite javne rasvjete
Promicanje obnovljivih izvora energije i	Poticanje ulaganja u projekte Obnovljivih izvora energije na području Kostrene

energetskih projekata na području Općine	Visokoučinkovita kogeneracija, centralizirano grijanje i hlađenje
	Pametni sustavi distribucije energije pri srednjim i niskim razinama voltaže (uključujući pametne mreže i IKT sustave) i povezano skladištenje
	Energetske mreže i sustavi
Promicanje investicija za upravljanje vodnim resursima	Osiguranje vode za ljudsku upotrebu na području Kostrene
	Vodno gospodarstvo i očuvanje vodnih resursa
	Upravljanje odvodnjom i pročišćavanje otpadnih voda
Promicanje investicija za održivo upravljanje otpadom	Unaprjeđenje gospodarenja trgovačkim, industrijskim i opasnim otpadom
	Promicanje upotrebe recikliranih materijala kao sirovina
	Unaprjeđenje gospodarenja kućanskim otpadom (sprječavanje nastanka otpada, smanjivanje količine, odvajanje, recikliranje)
	Sanacija industrijskih lokacija i onečišćenog zemljišta
	Edukacija stanovništva u vezi odvojenog prikupljanja otpada
Zaštita i obnova prirode i bioraznolikosti uključujući i područje Natura 2000	Mjere za kvalitetu zraka i smanjivanje buke na području Općine
	Zaštita, obnova i održiva upotreba područja Natura 2000
	Zaštita prirode i biološke raznolikosti, zelena infrastruktura
	Suzbijanje invazivnih vrsta - alohtonih vrsta divljači
CILJ 3: Povezanija Kostrena kroz napredne i razvojne prometne i digitalne mreže	
Implementacija širokopojasne mreže i druge IKT infrastrukture	Implementacija širokopojasne mreže na području Općine Kostrena
	Implementacija suvremene IKT infrastrukture na području Općine Kostrena
Unaprjeđenje prometne infrastrukture	Izgradnja i obnova cesta na području Općine Kostrena
	Infrastruktura za alternativna goriva
	Biciklistička infrastruktura
	Morske luke i pristaništa
	Multimodalni promet (osim gradskog)
	Infrastruktura i vozila čistog općinskog prometa

Digitalizacija prometa Općine	Digitalizacija cestovnog prometa na području Kostrene
	Digitalizacija ostalih načina prijevoza u Kostreni
CILJ 4. : Socijalno osvještenija Kostrena kroz nove mogućnosti zapošljavanja, obrazovanja i socijalne uključenosti	
Poticanje ulaganja u predškolsku i školsku infrastrukturu i programe	Infrastruktura za rani i predškolski odgoj i obrazovanje na području Općine
	Potpota za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (isključujući infrastrukturu)
	Infrastruktura za osnovno i sekundarno obrazovanje na području Općine
	Potpota za osnovno i sekundarno obrazovanje (isključujući infrastrukturu)
	Infrastruktura za strukovno obrazovanje i osposobljavanje i obrazovanje odraslih na području Općine
	Potpota za obrazovanje odraslih (isključujući infrastrukturu)
Poticanje ulaganja u zdravstvenu infrastrukturu i sadržaje	Digitalizacija zdravstvene skrbi
	Zdravstvena infrastruktura
	Zdravstvena oprema
	Pokretna imovina zdravstvenog sustava
	Programi u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi
Poticanje ulaganja u socijalnu infrastrukturu i programe	Unaprjeđenje stambene infrastrukture
	Ostala socijalna infrastruktura koja doprinosi uključivanju u zajednicu
Promicanje uključivanja u zajednicu svih ranjivih skupina na području Općine	Mjere za promicanje jednakih prilika i aktivnog sudjelovanja u društvu
	Mogućnosti integracije i ponovnog zapošljavanja osoba u nepovoljnom položaju
	Mjere za poboljšanje pristupa marginaliziranih skupina
	Potpota civilnom društvu u radu s marginaliziranim zajednicama
	Mjere za socijalnu integraciju državljana trećih zemalja
	Mjere za unaprjeđenje pružanja usluga skrbi u obitelji i zajednici
	Mjere za poboljšanje pristupačnosti, djelotvornosti i otpornosti sustava zdravstvene skrbi (isključujući infrastrukturu)
	Mjere za poboljšanje pristupa dugotrajnoj skrbi (isključujući infrastrukturu)
	Mjere za modernizaciju sustava socijalne zaštite, uključujući promicanje pristupa socijalnoj zaštiti
	Promicanje socijalne integracije osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, uključujući najpotrebitije i djecu
	Ublažavanje materijalne deprivacije pružanjem pomoći u hrani i/ili materijalne pomoći najugroženijima, uključujući popratne mjere
Promicanje ulaganja u zabavnu, sportsku i rekreativnu infrastrukturu	Gradnja, uređenje i opremanje dječjih igrališta
	Rekreativna, zabavna i profesionalna sportska infrastruktura
	Provedba programa u sportu

Promicanje edukacija i zapošljavanja svih skupina na području Općine	Mjere za poboljšanje pristupa zapošljavanju
	Mjere za promicanje pristupa zapošljavanju dugotrajno nezaposlenih
	Posebna potpora za zapošljavanje mladih i socioekonomsku integraciju mladih
	Potpورا za samozapošljavanje i pokretanje poslovanja
	Potpورا za socijalnu ekonomiju i socijalna poduzeća
	Potpورا za usklađivanje s potrebama tržišta rada i promjene radnog statusa
	Potpورا mobilnosti radne snage
	Mjere za promicanje sudjelovanja žena na tržištu rada i smanjenje segregacije na temelju spola na tržištu rada
	Mjere za promicanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života, uključujući pristup skrbi za djecu i skrbi za uzdržavane osobe
	Mjere za zdravo i dobro prilagođeno radno okruženje
	Potpورا za razvoj digitalnih vještina
	Potpورا za prilagodbu promjenama – za radnike, poduzeća i poduzetnike
Mjere kojima se potiče aktivno i zdravo starenje	
CILJ 5: Općina bliža čovjeku promicanjem održivog i integriranog razvoja i novih sadržaja	
Zaštita, razvoj i promicanje turizma ipovezanih turističkih usluga Općine	Obnova i izgradnja turističke infrastrukture na području Općine Kostrena
	Edukacijske i druge aktivnosti za promicanje turizma Kostrene
Zaštita razvoj i promicanje kulturne baštine i kulturnih programa i projekata Općine	Obnova fizičke infrastrukture temeljene na kulturnoj baštini Kostrene
	Edukacijske i druge aktivnosti za promicanje kulturne baštine Kostrene
	Uvođenje kulturnih ruta na području Kostrenu sa dodatnim sadržajima
	Evidentiranje i zaštita povijesnih vrijednosti
Zaštita, razvoj i promicanje prirodnebaštine i ekoturizma Općine	Obnova fizičke infrastrukture temeljene na prirodnoj baštini Kostrene
	Edukacijske i druge aktivnosti za promicanje prirodne baštine Kostrene
	Evidentiranje i zaštita novih prirodnih vrijednosti
	Zaštita mora i prirode
Promicanje izgradnje i ulaganja u javneprostore šire namjene	Promicanje izgradnje i ulaganja u javne prostore šire namjene
	Aktivnosti i događanja u javnim infrastrukturama

Izvor: Općina Kostrena, *Plan razvoja Općine Kostrena za razdoblje 2021 – 2027*, 97. (<https://kostrena.hr/wp-content/uploads/2021/08/Plan-razvoja-Općine-Kostrena-2021-2027.pdf>)

Prema podacima iz tablice 3. može se zaključiti kako Općina Kostrena aktivno djeluje na području zaštite okoliša te unaprjeđenju života svojih građana. Navedeno proizlazi iz projekata kao što je prethodno spomenuti, strateški dokument Plan razvoja Općine Kostrena, potom Programi suzbijanja štetnika koji se provode uz pomoć nužnih mjera radi očuvanja zdravlja i

okoliša, izrada Plana zaštite i spašavanja te procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih dobara i okoliša od opasnosti, nastanka i posljedica katastrofa i nesreća, doneseni radi dugoročnog razvoja i održivosti Općine.

3.1. Ustroj i djelokrug općine

Zakonom o lokalnoj i područnoj samoupravi (Narodne novine br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20) uređuje se ustrojstvo i djelokrug lokalne samouprave, kojim se zakonom *općina* definira kao jedinica lokalne samouprave koja se osniva, u pravilu, za područje više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu, te koja su povezana zajedničkim interesima stanovništva.³⁰

„Općina Kostrena najmlađa je općina u Primorsko – goranskoj županiji i smještena je u neposrednoj blizini grada Rijeke sa svoje zapadne strane, dok sa istočne strane graniči s gradom Bakrom, a zajedno sa ostalim općinama i gradovima u neposrednoj blizini sastavni je dio prostorne cjeline - riječkog prstena. Tijela općine su općinski načelnik i općinsko vijeće. Općinski načelnik je izvršno tijelo Općine dok je Općinsko vijeće predstavničko tijelo građana i tijelo lokalne samouprave koje donosi akte u okviru djelokruga općine, te obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom, zakonom i ovim Statutom. Općinsku upravu čine Jedinstveni upravni odjel za opće, prave poslove i lokalnu samoupravu, Jedinstveni upravni odjel za komunalni sustav, prostorno planiranje i zaštitu okoliša.³¹ Ustrojstvo i djelokrug rada Upravnog odjela za komunalni sustav, prostorno planiranje i zaštitu okoliša općine Kostrena utvrđeni su *Odlukom o ustrojstvu i djelokrugu upravnih tijela Općine Kostrena*, sve u svrhu provedbe svakodnevnih radnih zadataka i aktivnosti te realizacije proračuna općine Kostrena što podrazumijeva obavljanje poslova praćenja stanja u prostoru, izrade dokumenata prostornog uređenja, priprema i prati izradu stručnih podloga, studija i drugih dokumenata potrebnih za izradu prostornih planova i općinskih razvojnih projekata. Radi učinkovitijeg obavljanja srodnih međusobno povezanih poslova u sastavu Upravnog odjela za komunalni sustav, prostorno planiranje i zaštitu okoliša, kao unutarnja ustrojstvena jedinica ustrojena je Služba za održavanje komunalne infrastrukture.

³⁰ *Zakon o lokalnoj i područnoj samoupravi*. čl. 4.

³¹ *Ibid.* 7.- 8.

3.2. Politika zaštite okoliša

Općinski načelnik i pročelnik Upravnog odjela za komunalni sustav, prostorno planiranje i zaštitu okoliša odgovorne su osobe zadužene za kontrolu, praćenje i izvještavanje o realizaciji programa zaštite i očuvanja prirodnog okoliša. Politika zaštite okoliša usmjerena je prema unaprjeđenju kvalitete postojeće komunalne infrastrukture te dodatna ulaganja u rekonstrukciju i novu izgradnju iste, stvaranju preduvjeta za gospodarski razvoj te ujednačavanje komunalnog standarda svih dijelova općine Kostrena. Uz navedeno, Općina pruža svoj angažman u investicijsko ulaganje izgradnje nove komunalne infrastrukture i osiguranju okoliša od požara, civilne zaštite mještana kao i prostora općine Kostrena.

Politika zaštite okoliša aktivira se kroz programe kojima se planiraju aktivnosti u svrhu zaštite okoliša i očuvanju vrijednih dijelova prirode na području Općine. Planirana sredstva za ostvarenje navedenih programa u 2024. godini iznose 1.148.360 €. ³²Kroz program zaštite okoliša službenici i namještenici Općine, u okviru poslova i zadataka radnih mjesta na koje su raspoređeni, stručnjaci iz područja zaštite okoliša i zaštite kulturnih dobara te tijela određena posebnim propisima u postupcima zaštite okoliša i gospodarenja otpadom, nastoje educirati stanovništvo o održivom gospodarenju otpadom, o povećanju turističke ponude općine razvojem dodatnih rekreacijskih sadržaja, očuvanju vrijednih dijelova prirode, o promociji zdravlja i prevencije bolesti, zaštita divljači izvan lovnog područja. Rezultat takvog pristupa, pokazuje kako su mještani zadovoljni kad je u pitanju njihov doprinos pri očuvanju okoliša.

Politika zaštite okoliša u općini Kostrena uključuje različite mjere i planove. Civilna zaštita Općine Kostrena je sljedeća ključna institucija koja se bavi zaštitom okoliša. Oni izrađuju dokumente i planove za zaštitu i spašavanje, i to mjeru sklanjanja, mjeru evakuacije i mjeru zbrinjavanja. Pored navedenog, aktivna politika zaštite okoliša usmjerena je ka održivom korištenju prirodnih dobara, bez većeg oštećivanja i ugrožavanja okoliša, sprječavanje i smanjenje onečišćenja okoliša, uklanjanje posljedica onečišćenja okoliša, poboljšanje narušene prirodne ravnoteže i ponovno uspostavljanje njezinih regeneracijskih sposobnosti. ³³

Program zaštite okoliša u Općini Kostrena sadrži mjere za predviđanje, sprječavanje i ograničavanje onečišćenja okoliša te smjernice i mjere za očuvanje i unaprjeđenje zaštite prirode i okoliša. Unutar programa izvode se razne aktivnosti: zaštita tvrđave Solin, revitalizacija Rasadnika, održavanje prohodnosti trim staze, razne eko akcije i projekti,

³² Općinsko Vijeće Općine Kostrena, *Proračun Općine Kostrena za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu*, 5.

³³ Općina Kostrena, „*Službene novine Općina Kostrena*“, 533.

sanacija otpadom onečišćena tla, edukacija mještana, program zaštite divljači, izrada dokumenata i izvješća o zaštiti okoliša i gospodarenju otpadom i sl.

Potrebno je istaknuti kako na području Općine Kostrena okosnicu gospodarske strukture čine tri tvrtke značajne za ukupno gospodarstvo Primorsko-goranske županije i Republike Hrvatske, a to su *Termoelektrana Rijeka*, *INA d.d. Rafinerija nafte u Urinju i Brodogradilište "Viktor Lenac" u Martinšćici*. Navedena društva imaju značajan utjecaj na onečišćenje okoliša Općine na način da proizvode različite gorive, uključujući benzine, dizela, ukapljeni naftni plin i druge derivate. *Termoelektrana Rijeka (TE Rijeka)* važan je energetska objekt smješten jugoistočno od grada Rijeke, na morskoj obali u lokaciji Urinj. TE Rijeka ima kondenzacijski blok snage 320 MW, što je čini jednim od najvećih proizvodnih objekata Hrvatske elektroprivrede. Ista ima prednost u odnosu na standardne blokove jer omogućuje brzu regulaciju opterećenja u rasponu od 25% do 100%, što je izrazito prilagodljivo u promjenama u elektroenergetskom sustavu. TE Rijeka povezana je sa dva dalekovoda napona 220 kV, prijenosne snage 612 MW, spojenih na transformatorsku stanicu Melina 380/220/110 kV.³⁴ Obzirom da TE Rijeka utječe na okoliš ispuštajući onečišćene tvari u atmosferu, Općina Kostrena pažljivo prati navedene aspekte kako bi se osiguralo očuvanje okoliša i zdravlje stanovništva te poduzima niz akcija kako bi zaštitila okoliš od emisija TE Rijeka i minimizirala njihov utjecaj. Kada se dogodi incident, kao što je prekoračenje emisija ili pojava crnog dima, Općina inzistira na sanaciji štete i poštivanju visokih ekoloških standarda.³⁵

Nadalje, emisije koje pristižu od strane *INA d.d. Rafinerija nafte* mogu negativno pridonijeti lokalnim utjecajima na zrak, što može utjecati na ljudsko zdravlje i okoliš. U nastojanju da se ograniči mjera onečišćenja, INA d.d. provodi veliki projekt nadogradnje Rafinerije nafte Rijeka u Urinju sa ciljem da postane moderna europska rafinerija, s povećanom učinkovitošću i proizvodnjom visokovrijednih proizvoda. Sustavno upravljanje zaštitom okoliša sastavni je dio Inine poslovne politike te ista posluje u skladu s najvišim standardima i najboljim industrijskim praksama u području zaštite okoliša. Prilikom svakog novog zahvata za koji je obvezna procjena utjecaja na okoliš, izrađuje se studija utjecaja na okoliš. U njoj su opisane sve sastavnice okoliša i mogući utjecaji zahvata na okoliš, te su detaljno propisane sve mjere zaštite okoliša. No usprkos navedenom, rafinerija nafte INA d.d. svakodnevno prijeti okolišu u općini

³⁴ HEP Proizvodnja. *Termoelektrana Rijeka*, <https://www.hep.hr/proizvodnja/termoelektrane/te-rijeka/1562>, (pristupljeno 10. svibnja 2024.)

³⁵ Općina Kostrena. „*Službene novine Općina Kostrena*“, 632.

gdje se ista suočava s izazovima zagađenja mora i obalnog područja. Otpad, nafte i kemikalije negativno utječu na morski ekosustav i plaže.³⁶

U tom smjeru, Općina Kostrena poduzima nekoliko mjera kako bi se borila protiv zagađenja mora, i to:³⁷

- Sanacija zauljenog mora obzirom da je u zadnjih pet godina primijećena pojava uljnog filma u obalnom području oko INA d.d. Rafinerije nafte. Općina je angažirala tvrtku za pružanje usluga sanacije mora kako bi uklonila uljni film s površine mora. Sanacija mora provodi se prema potrebi i ovisi o specifičnim situacijama. Kada se pojave incidenti kao što su izlivanje nafte ili drugi oblici zagađenja, nadležne institucije i općinske službe reagiraju brzo kako bi minimizirale štetu za okoliš
- Praćenje uzroka radi razumijevanja faktora koji doprinose zagađenju, odnosno utvrđuju se uzroci pojave uljnog filma
- Nadzor rafinerije: zbog širenja neugodnog mirisa koji dolazi iz rafinerije, Općina surađuje s relevantnim institucijama kako bi se osigurala transparentnost i praćenje stanja.

Brodogradilište "Viktor Lenac" značajan je industrijski objekt i kao takav ima važnu ulogu u gospodarstvu. Međutim, njegova aktivnost ima i negativan utjecaj na okoliš, ponajviše zbog stvaranja uznemirujuće buke te je uzrok raznih neugodnih mirisa.³⁸

Uočava se da mjere koje Općina Kostrena koristi za zaštitu okoliša na koji svojim zagađenjem okoliša utječe INA d.d. Rafinerija nafte, Termoelektrana Rijeka, Brodogradilište "Viktor Lenac", jesu izrada plana zaštite i spašavanja koji obuhvaća mjere zaštite okoliša u slučaju nesreća i katastrofa, razvijen sustav civilne zaštite koji organizira sudionike, operativne snage i građane za ostvarivanje zaštite i spašavanja, uspješna suradnja s relevantnim institucijama.

3.3. Zakonodavni okvir za zaštitu okoliša

Upravni odjel za komunalni sustav, prostorno planiranje i zaštitu okoliša Općine Kostrena u svom djelokrugu rada dužan je pratiti i poštivati određenu zakonsku regulativu. Pravna osnova za donošenje odluka i odgovarajućih mjera koje su sastavni dio programa za zaštitu okoliša i koje imaju za cilj očuvanje kvalitete okoliša jesu:

³⁶ Općina Kostrena. „Službene novine Općina Kostrena“, 632.

³⁷ Ibid. 633.

³⁸ Ibid., 634.

- Zakon o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine br. 68/18, 110/18, 32/20)
- Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)
- Zakon o gradnji (Narodne novine br. 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)
- Zakon o Državnom inspektoratu (Narodne novine br. 115/18, 117/21, 67/23, 155/23)
- Zakon o općem upravnom postupku (Narodne novine br. 47/09, 110/21)
- Zakon o upravnim sporovima (Narodne novine br. 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17, 110/21)
- Zakon o jedinicama lokalne i područne samouprave (Narodne novine br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)
- Zakon o upravnim pristojbama (Narodne novine br. 115/16, 114/22)
- Zakon o javnoj nabavi (Narodne novine br. 120/16, 114/22)
- Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)
- Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23)
- Zakon o gospodarenju otpadom (Narodne novine br. 84/21, 142/23)
- Zakon o grobljima (Narodne novine br. 19/98, 50/12, 89/17)
- Zakon o proračunu (Narodne novine br. 144/21)
- Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (Narodne novine br. 79/07, 113/08, 43/09, 130/17, 114/18, 47/20, 134/20, 143/21)
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti (Narodne novine br. 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24)
- Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama u prostoru (Narodne novine br. 86/12, 143/13, 65/17, 14/19)

- Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17)
- Zakon o obaveznim odnosima (Narodne novine br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 155/23)
- Zakon o cestama (Narodne novine br. 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 114/22, 04/23, 133/23)
- Zakon o sigurnosti prometa na cestama (Narodne novine br. 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14, 64/15, 108/17, 70/19, 42/20, 85/22, 114/22, 133/23)
- Zakon o vodama (Narodne novine br. 66/19, 84/21, 47/23)
- Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (Narodne novine br. 153/09, 90/11, 56/13, 154/14 , 119/15, 120/16, 127/17, 66/19, 36/24)
- Zakon o koncesijama (Narodne novine br. 69/17, 107/20)
- Zakon o zaštiti na radu (Narodne novine br. 71/14, 118/14, 154/14 , 94/18, 96/18)
- Zakon o zaštiti od buke (Narodne novine br. 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/21)
- Zakon o zaštiti od požara (Narodne novine br. 92/10, 114/22)
- Zakon o mjeriteljstvu (Narodne novine br. 74/14, 111/18, 114/22)
- Zakon o građevnim proizvodima(Narodne novine br.76/13, 30/14, 130/17, 39/19, 118/20)
- Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (Narodne novine br. 126/21)
- Zakon o sustavu civilne zaštite (Narodne novine br. 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22)
- Zakon o vatrogastvu (Narodne novine br. 125/19, 114/22, 125/19, 155/23)
- Zakon o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja (Narodne novine br. 79/06, 110/15)

- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine br. 99/18, 32/19, 32/20) 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22

- Zakon o lovstvu (Narodne novine br. 99/18, 32/19, 32/20)

i ostali zakoni, uredbе, pravilnici, propisi i normativi vezani za komunalno gospodarstvo.

Na temelju navedenih propisa Općina Kostrena donosi vlastite programe zaštite okoliša uz suradnju sa Primorsko – goranskom županijom i drugim relevantnim institucijama, sve to u svrhu očuvanja okoliša za budući razvoj Općine, obzirom da zdrav i očuvan okoliš predstavlja osnovni resurs za sve gospodarske djelatnosti na tom području.

4. Izazovi financiranja zaštite okoliša na području Općine Kostrena

Financiranje zaštite okoliša na području Općine Kostrena svakodnevno je suočeno s nekoliko izazova. Naime, Općina raspolaže ograničenim proračunom, što otežava osiguranje dovoljno sredstava za promicanje određene inicijative. Drugo, obzirom na ograničenje proračuna potrebno je pažljivo odabrati projekte koji će imati najefektivniji utjecaj na okoliš. Prioritizacija projekata i programa za održivi razvoj zahtjeva pažljivo razmatranje i analizu. Nadalje, angažman organizacija, lokalnih udruga nužan je segment za uspješno financiranje i provedbu projekata te se zato nameće Općini dodatni izazov pri osiguranju prisutnosti svih relevantnih dionika. Navedeno povlači pitanje financiranja zaštite okoliša te relevantne činjenice da je edukacija mještana o važnosti zaštite okoliša i održivog razvoja ključna stavka koja zahtijeva određena ulaganja.

4.1. Plan razvoja Općine – “Zelenija Kostrena”

Plan razvoja općine Kostrena za razdoblje 2021. - 2027. godine temeljni je dokument razvoja općine, formiran u svrhu planiranja, provedbe, kontrole i ocjenjivanja ukupnog razvoja. Ovaj plan služi kao vodič i okvir lokalnoj samoupravi u procesu i definiranju smjerova za razvoj. Planom razvoja želi se postići sveobuhvatni održivi razvoj zajednice, optimalno korištenje resursa, postizanje zadanih ciljeva razvoja te u konačnici bolji život stanovnika zajednice.³⁹

Ključni dio Plana razvoja općine Kostrena je definiranje ciljeva, prioriteta i mjera koji postavljaju temelje za budući razvoj, iz kojih proizlaze projekti koji će biti glavni alat za dostizanje navedenog. Nadalje, Planom razvoja želi se postići sveobuhvatni održivi razvoj zajednice, optimalno korištenje resursa, postizanje zadanih ciljeva razvoja te u konačnici bolji život stanovnika zajednice.⁴⁰ U tablici 4. prikazuju se planirana sredstva za zaštitu okoliša po određenim programima.

Tablica 4. Planirana sredstva za 2024., 2025. i 2026. godinu

Program	2024.	2025.	2026.
Opći rashodi stručnih službi	232.100 €	232.100 €	232.100 €
Kapitalna ulaganja u objekte u zdravstvu i socijalnoj skrbi	1.030.000 €	10.030.000 €	10.030.000 €

³⁹ Općina Kostrena, *Plan razvoja Općine Kostrena 2021 – 2027.*, 5.

⁴⁰ Ibid.

Za štita od požara i civilna zaštita	135.900 €	134.300 €	135.500 €
Izgradnja komunalne infrastrukture	1.137.500 €	100.000 €	500.000 €
Održavanje komunalne infrastrukture	1.804.860 €	1.804.860 €	1.804.860 €
Upravljanje imovinom	850.500 €	1.328.000 €	1.353.000 €
Izvanredno održavanje komunalne infrastrukture	219.500 €	92.500 €	92.500 €
Izvanredno održavanje pomorskog dobra	198.000 €	168.000 €	168.000 €
Prostorno planiranje i urbanizam	48.140 €	40.140 €	40.140 €
Izrada projektne dokumentacije	146.000 €	70.000 €	50.000 €
Javni gradski prijevoz	240.000 €	240.000 €	240.000 €
Zaštita okoliša	312.600 €	83.600 €	83.600 €
Održavanje objekta dječjeg vrtića	32.000 €	32.000 €	32.000 €
Održavanje objekta i okoliša zgrade turističke zajednice	7.000 €	7.000 €	7.000 €
Uređenje sakralnih objekata	26.600 €	26.600 €	26.600 €
Kapitalne donacije trgovačkim društvima	38.240 €	23.240 €	23.240 €
Unapređenje kvalitete stanovanja	20.000 €	20.000 €	20.000 €
Kapitalna ulaganja u objekte predškolskog odgoja	2.000.000 €	1.700.000 €	0 €
UKUPNO	8.478.940 €	16.132.340 €	14.838.540 €

Izvor: Prijedlog Proračuna Općine Kostrena za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu: (<https://kostrena.hr/sluzbena-glasila/sluzbene-novine-opcine-kostrena/sluzbene-novine-opcine-kostrena-2023/sluzbene-novine-opcine-kopstrena-godina-10-broj-10-30-studenoga-2023/>)

Plan razvoja služi kao temeljni okvir i polazišna točka pri kreiranju i usvajanju prostorno-planskih dokumenata općine Kostrena, i to: ⁴¹

- Prostorni plan uređenja Općine Kostrena
- Detaljni plan uređenja "Uvala Žurkovo"

⁴¹Općina Kostrena, op.cit., 13.-14.

- Urbanistički plan uređenja građevinskog područja poslovne namjene K-3 Šoići (UPU – K3)
- Urbanistički plan uređenja građevinskog područja naselja N-1 (UPU – N1)
- Urbanistički plan uređenja građevinskog područja naselja N-2 (UPU – N2)
- Urbanistički plan uređenja građevinskog područja naselja N-3 u Kostreni (UPU – N3)
- Urbanistički plan uređenja građevinskog područja naselja N-4 (UPU – N4)
- Urbanistički plan uređenja građevinskog područja za sportsko rekreacijsku namjenu R-1 u Kostreni (UPU – R1)

Bitni planski i razvojni dokumenti su:

- Plan gospodarenja otpadom Općine Kostrena za razdoblje 2017.-2022. godine
- Izvješće o stanju u prostoru Općine Kostrena za razdoblje od 2013. do 2016. godine (Službene novine Općine Kostrena br. 11/17)
- Strateški plan upravljanja imovinom Općine Kostrena (Službene novine Općine Kostrena broj br. 9/18)
- Procjena rizika od velikih nesreća za područje Općine Kostrena (Službene novine Općine Kostrena br. 12/18)
- Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od opasnosti, nastanka i posljedica katastrofa i velikih nesreća (Službene novine Općine Kostrena br. 12/14)
- Odluka o odvodnji otpadnih voda na području Općine Kostrena (Službene novine Općine Kostrena br. 5/19)
- Program zaštite divljači za površine izvan lovišta na području Općine Kostrena za vremensko razdoblje od 1. travnja 2020. godine do 31. ožujka 2030. godine (Službene novine Općine Kostrena br. 9/20)

Uočava se kako zaštita okoliša, kao integralni element održivog razvoja koji obuhvaća skup aktivnosti i mjera, omogućava time Općini visoku razinu učinkovitosti u provedbi navedenih dokumenata.

4.2. Trend kretanja prihoda i rashoda za zaštitu okoliša

Zakonom o proračunu (Narodne novine br. 44/21) te Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama uređuju se osnovni proračunski procesi i definiraju osnovne pretpostavke za izradu proračuna. Predstavničko tijelo općine svake godine donosi proračun, akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdatci za jednu godinu, u skladu sa zakonom i odlukom donesenom na temelju zakona.⁴²

Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama propisuju se vrste, sadržaj i primjena proračunskih klasifikacija. Njegove odredbe se odnose na državni proračun, te proračune jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunske korisnike državnog proračuna i proračunske korisnike proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te na izvanproračunske korisnike.⁴³ Posebni dio proračuna sastoji se od plana rashoda i izdataka raspoređenih na tekuće programe i razvojne programe. Plan razvojnih programa čine planovi proračunskih korisnika u skladu sa srednjoročnim planom razvoja. Prema Zakonu o proračunu (Narodne novine br. 44/21) plan razvojnih programa je dokument jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sastavljen za trogodišnje razdoblje koji obuhvaća ciljeve i prioritete razvoja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave povezane s programskom i organizacijskom klasifikacijom proračuna. Upravna tijela u suradnji s upravnim tijelom za financije jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao koordinatorom, izrađuju plan razvojnih programa jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za trogodišnje razdoblje. Nakon toga ministar financija, uz suglasnost ministra nadležnog za regionalni razvoj, pravilnikom propisuje sadržaj i metodologiju izrade plana razvojnih programa. Uz to propisuje i sam sustav praćenja provedbe razvojnih programa. Zakonom o proračunu (Narodne novine br. 44/21) definirane su temeljne proračunske klasifikacije koje iskazuju prihode, primitke, rashode i izdatke proračuna i financijskog plana. Posebni dio proračuna sastoji se od plana rashoda i izdataka iskazanih prema proračunskim klasifikacijama: organizacijskoj, ekonomskoj, funkcijskoj, lokacijskoj, programskoj, izvorima financiranja⁴⁴. Temeljem tako dobivenih uputa sačinjene su i dostavljene upute proračunskim korisnicima Općine Kostrena radi izrade i dostave prijedloga njihovih financijskih planova.

Funkcijska klasifikacija proračuna sadrži rashode razvrstane prema njihovoj namjeni te pokazuje aktivnosti jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave organizirane i razvrstane prema ulaganjima sredstava u djelatnosti: opće javne usluge, javni red i sigurnost,

⁴² Zakon o lokalnoj i područnoj samoupravi, čl. 35.

⁴³ Ministarstvo financija, Pravilnik o proračunskim klasifikacijama, . čl. 2.

⁴⁴ Zakon o proračunu, čl. 4.

ekonomske poslove, zaštitu okoliša, unapređenje stanovanja i zajednice, zdravstvo, rekreaciju, kulturu i religiju, obrazovanje i socijalnu zaštitu. U tablici 5 prikazuju se planirani rashodi za zaštitu okoliša prema funkcijskoj klasifikaciji u razdoblju 2024.-2026.

Tablica 5. Planirani rashodi za zaštitu okoliša prema funkcijskoj klasifikaciji u razdoblju 2024. - 2026. godine

Funkcija	Proračun 2024.	Udio	Proračun 2025.	Udio	Proračun 2026.	Udio
Zaštita okoliša	1.148.360,00 €	9,32%	919.360,00 €	4,53%	919.360,00 €	4,74%

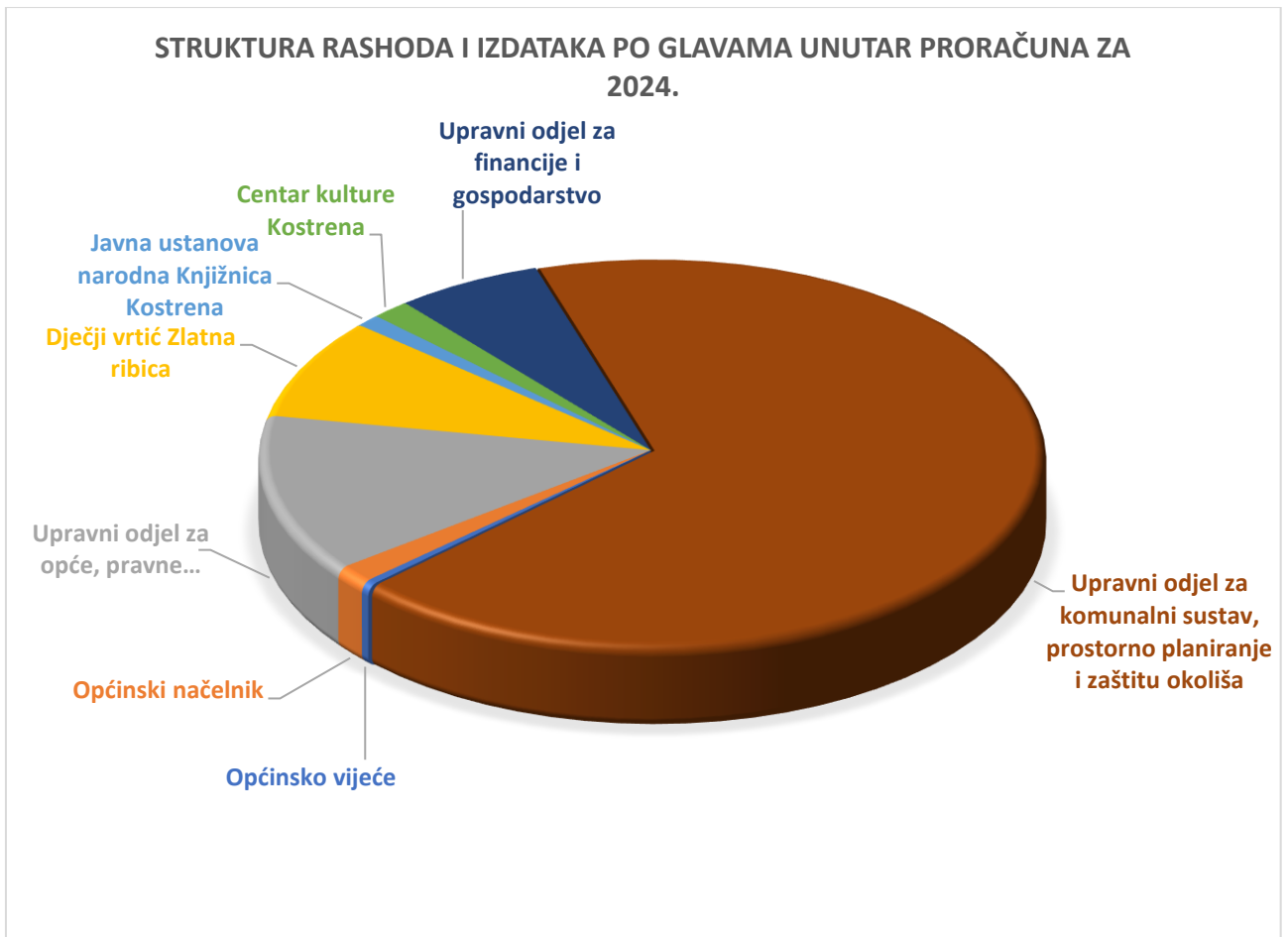
Izvor: Proračun Općine Kostrena za 2024. godinu, <https://kostrena.hr/proracun/proracun-opcine-kostrena-za-2024-godinu/>

Organizacijska klasifikacija odnosi se na rashode prikazane po organizacijskim jedinicama te prikazuje raspored sredstava planiranih u posebnom dijelu proračuna općine Kostrena.

Tablica 6. Raspored sredstava po razdjelima Općine Kostrena za 2024. godinu

OPIS	IZNOS	STRUKTURA
Razdjel 4: „Upravni odjel za komunalni sustav, prostorno planiranje i zaštitu okoliša“	8.478.940,00 €	
Glava 401 Upravni odjel za komunalni sustav, prosorno planiranje i zaštitu okoliša	8.478.940,00 €	67,63%

Izvor: Proračun Općine Kostrena za 2024. godinu, <https://kostrena.hr/proracun/proracun-opcine-kostrena-za-2024-godinu/>

Grafikon 1. Struktura rashoda i izdataka proračunu Općine Kostrena za 2024. godinu

Izvor: Prijedlog Proračuna Općine Kostrena za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu, <https://kostrena.hr/proracun/proracun-opcine-kostrena-za-2024-godinu/>

Upravni odjel za komunalni sustav, prostorno planiranje i zaštitu okoliša realizira i prihode i rashode proračuna općine Kostrena. Najznačajniji prihodi ostvaruju se od komunalne naknade i komunalnog doprinosa, dok se najveći dio sredstava utroši radi realizacije Programa održavanja i Programa građenja komunalne infrastrukture. Poslovi i zadaci odjela općinske uprave, između ostalog su, funkcioniranje i razvitak komunalnog gospodarstva, utvrđivanje obveznika i razrez komunalne naknade, komunalnog doprinosa i naknada za javne površine, utvrđivanje naknade za izgradnju nelegalno izgrađenih zgrada, provođenje komunalnog reda i prometno-komunalno redarstvo, uređenje prometa na području općine, organizacija prijevoza u lokalnom cestovnom prometu, suradnja s nadležnim tijelima na području zaštite okoliša, izgradnja komunalne infrastrukture, investicijsko održavanje imovine općine, suradnja s

državnim i drugim tijelima te pravnim osobama nadležnim za spomenute poslove.⁴⁵ Tablica 7. prikazuje rashode za komunalni sustav, prostorno planiranje i zaštitu okoliša u razdoblju 2024.-2026.

Tablica 7. Rashodi za komunalni sustav, prostorno planiranje i zaštitu okoliša u razdoblju 2024.-2026.

Aktivnost	2024.	2025.	2026.
Redovna djelatnost UO za komunalni sustav, prostorno planiranje i zaštitu okoliša	186.600 €	186.600 €	186.600 €

Izvor: Prijedlog Proračuna Općine Kostrena za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu, <https://kostrena.hr/proracun/proracun-opcine-kostrena-za-2024-godinu/>

Općina Kostrena kao jedinica lokalne samouprave ostvaruje prihode u okviru svoga samoupravnog djelokruga kojim slobodno raspolaže. Prihodi općine moraju biti razmjerni s poslovima koje obavljaju njena tijela u skladu sa zakonom.⁴⁶ U proračunu Općine Kostrena za 2024. godinu definirani su slijedeći ciljevi:⁴⁷

- nastavak investicija započelih u 2023. godini
- početak novih investicija
- rješavanje imovinsko pravnih odnosa kao preduvjet za pokretanje novih investicija
- održavanje komunalne infrastrukture
- zaštita okoliša na načelima njegovog prihvatljivog kapaciteta
- održavanje društvenih djelatnosti i standarda socijalno zdravstvene - zaštite na maksimalno mogućem nivou, a vezano za izvore financiranja.

U 2024. godini očekuje se ostvarenje pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna kao prihod za sufinanciranje projekata:⁴⁸

- Spremnici za odvojeno prikupljanje otpada – 81.000 EUR kapitalne pomoći temeljem prijenosa EU sredstava (Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost)

⁴⁵ Općina Kostrena. *Prijedlog proračun Općine Kostrena za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. 2.*

⁴⁶ Zakon o lokalnoj i područnoj samoupravi. čl. 68.

⁴⁷ Općina Kostrena, op.cit.. 3.

⁴⁸ Općina Kostrena. *Plan razvoja Općine Kostrena 2021 – 2027.* 15.

- Izrada akcijskog plana energetske i klimatske održivosti (SECAP) - Tekuće pomoći temeljem prijema EU sredstava (Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost)
- Gospodarenje otpadom-edukacija stanovništva – 700 EUR (Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost)

Na temelju navedenog, može se zaključiti kako Općina Kostrena posjeduje bogato iskustvo provedbe projekata financiranih bespovratnim sredstvima, što je garancija daljnjeg napretka u svim aspektima, a posebice zalag za uspješnu pripremu i provedbu ključnih projekata za razvoj općine u narednom obračunskom europskom okviru 2021. – 2027.

4.3. Perspektiva razvoja zaštite okoliša

Perspektiva razvoja zaštite okoliša u Općini Kostrena obuhvaća nekoliko ključnih aspekata:⁴⁹

- 1) Implementacija održivog razvoja koji podrazumijeva uspostavljanje ravnoteže između ekonomske aktivnosti, društvenih potreba i očuvanja okoliša. Isto tako, uključuje se promišljeno korištenje resursa, recikliranje, energetska učinkovitost i zaštita prirodnih staništa. Naime, Općina Kostrena treba planirati dugoročne mjere koje neće iscrpiti prirodne resurse i koje će osigurati kvalitetu života sadašnjih i budućih generacija;
- 2) Zaštita prirodnih resursa na način da su aktivnosti Općine usmjerene ka očuvanju voda, šuma, zemljišta i bioraznolikosti koje je ključno je za dugoročni razvoj;
- 3) Promicanje ekološke svijesti na način da građani trebaju biti educirani o važnosti očuvanja okoliša. Kampanje, radionice i informiranje javnosti mogu potaknuti promjene u ponašanju i navikama (npr. smanjenje otpada, ekonomična potrošnja energije);
- 4) Suradnja s lokalnom zajednicom gdje građani, udruge, škole i drugi dionici trebaju biti uključeni u procese odlučivanja. Lokalna podrška i angažman ključni su za uspješnu provedbu programa zaštite okoliša, dok su javne rasprave, savjetovanja i partnerstva s lokalnim organizacijama važni su za postizanje ciljeva; te
- 5) Praćenje i razvoj tehnologija, znanstvenih saznanja te inovacija koja omogućavaju bolje rješenje zaštite okoliša. Primjena naprednih tehnologija (npr. obnovljivi izvori energije, pametni sustavi za gospodarenje otpadom) može poboljšati učinkovitost i smanjiti negativne

⁴⁹ Općinsko Vijeće Općine Kostrena. „Službene novine Primorsko-goranske županije“, 8.

utjecaje na okoliš. U Tablici 8. prikazane su ključne informacije o projektima koji su u provedbi ili su već provedeni na području Općine Kostrena.

Tablica 8. Prikaz najvažnijih informacija o provedenim projektima ili projektima u provedbi

Naziv projekta	Fond
Nabavka spremnika za odvojeno prikupljanje otpada Projekt u provedbi	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Reciklažno dvorište	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost: Građenje reciklažnih dvorišta
Energetska obnova zgrade dječjeg vrtića „Zlatna ribica“ Projekt u provedbi	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost: Energetska obnova i korištenje obnovljivih izvora energije u zgradama javnog sektora
Izgradnja i opremanje dječjeg igrališta Doričići Projekt u provedbi	LAG „Vinodol“ – Mjera 3.1.1.
Wifi4eu Projekt u provedbi	Europska komisija
Izgradnja i opremanje edukativne obalne staze u Kostreni Projekt u provedbi	Flag TUNERA – mjera B.2.1 – Edukativne staze
Kuća kostrenskih pomoraca Projekt u provedbi	UA Rijeka, specifični cilj 6c1 - Korištenje kulturne baštine u funkciji turizma
Stori po svoju Projekt u provedbi	Europski socijalni fond, OP Učinkoviti ljudski potencijali, ITU mehanizam

Izvor: Prijedlog Proračuna Općine Kostrena za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu, <https://kostrena.hr/proracun/proracun-opcine-kostrena-za-2024-godinu/>

Za daljnje jačanje financijske podrške zaštiti okoliša, Općina Kostrena može povećati suradnju s regionalnim i nacionalnim tijelima kako bi se osigurao pristup većim fondovima i resursima, privući investicije kroz partnerstva s privatnim sektorom, posebice u projektima koji se tiču obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, u svojim mogućnostima koristiti europske fondove za financiranje projekata zaštite okoliša, što može uključivati i projekte sanacije i adaptacije na klimatske promjene te educirati i osvijestiti lokalno stanovništvo o važnosti zaštite okoliša, što može rezultirati većom podrškom i sudjelovanjem u lokalnim ekološkim inicijativama.

Zaključak

Zdrav i očuvan okoliš, podržan razvijenom ekološkom svijesću, predstavlja ključni resurs na kojem se temelje osnovna načela zaštite okoliša. Postoji mreža organizacija koje se bave pitanjima okoliša, a njihova svrha je poticanje provedbe zakonodavstva. Ova mreža, na međunarodnoj i europskoj razini, pruža platformu za komunikaciju između kreatora politika, inspektora za okoliš i službenika koji provode zakonodavstvo, omogućujući razmjenu ideja i najboljih praksi. Na nacionalnoj razini, Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine br. 70/05 i 139/08) eksplicito regulira područje zaštite prirode. Isti obvezuje sve organizacije i pravne osobe koje koriste prirodne resurse, kao što su poljoprivreda, šumarstvo i vodno gospodarstvo da imaju racionalan pristup prema okolišu te da se racionalno koriste prirodni resursi vodeći brigu o temeljnim načelima i ciljevima zaštite okoliša. Ključni strateški dokument u ovom području je Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske.

Općina Kostrena ima dugoročnu usmjerenost prema očuvanju prirodnih resursa, poboljšanju kvalitete života građana i stvaranju održivog okruženja za buduće generacije. Vanjske prilike, kao što su europski fondovi, regionalna suradnja i tehnološki napredak, predstavljaju mogućnosti koje Općina Kostrena uspješno koristi kako bi unaprijedila svoje programe zaštite okoliša. S druge strane, vanjske prijetnje, poput industrijskog onečišćenja i klimatskih promjena, zahtijevaju stalnu budnost i proaktivno djelovanje. Praćenje i nadzor provedbe zakona i projekata zaštite okoliša također zahtijeva dodatne napore te stoga pred Općinom Kostrena kontinuirano stoji izazov prilikom izglasavanja proračuna Općine kojim je nužno predvidjeti potrebu one programe koji za cilj imaju očuvanje okoliša i održivog razvoja.

Nakon što su se u radu detaljno istražili i analizirali ključni aspekti zaštite okoliša, kako na globalnoj razini tako i unutar Općine Kostrena, prepoznali su se i prednosti koje treba dalje podržavati i razvijati. S druge strane, prepoznali su se i nedostaci koji zahtijevaju fokus i strateško planiranje kako bi se anulirali ili sveli na minimum. Primjeri takvih nedostataka uključuju nedostatak financijskih sredstava i infrastrukturnih kapaciteta, koji su ključni za učinkovitu provedbu mjera zaštite okoliša. Općina Kostrena uspješno koristi vanjske prilike, kao što su dostupnost europskih fondova, regionalna suradnja i tehnološki napredak, sve kako bi unaprijedila svoje programe zaštite okoliša. Međutim, vanjske prijetnje poput industrijskog onečišćenja i klimatskih promjena neprekidno zahtijevaju proaktivno djelovanje te stalnu

budnost Općine i njenih sugrađana. Zaključno, Općina Kostrena na zavidnoj razini iskorištava svoje snage te prevladava izazove financiranja zaštite okoliša, sve kako bi osigurala održivo financiranje razvoja iste. Kroz proaktivno planiranje i implementaciju regulative, postiže se ravnoteža između ekonomskog razvoja i očuvanja prirodnih resursa, čime se osigurava blagostanje zajednice i okoliša za buduće generacije.

Bibliografija

- Bačić, Arsen. *Ustavni temelji i problemi zaštite okoliša u Hrvatskom i Europskom pravu*. Split: Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 45, 4/2008., 727.-743. <https://hrcak.srce.hr/file/51552>, (pristupljeno 15. ožujka. 2024).
- Blagojević, Miroslav. *Politika zaštite okoliša*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile, Fakultet ekonomije i turizma 2019. <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu:3350> (pristupljeno 14. ožujka 2024.)
- Curmei, Maria-Mirela i Christian Kurrer. *Politika zaštite okoliša: opća načela i osnovni okvir*. Informativni članci Europske Unije: 2024. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/71/politika-zastite-okolisa-opca-nacela-i-osnovni-okvir>, (pristupljeno 14. ožujka 2024.)
- Črnjar, Mladen, i Črnjar, Kristina., *Menadžment održivog razvoja*. Rijeka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2009.
- Črnjar, Mladen. *Ekonomika i politika zaštite okoliša: ekologija, ekonomija, menadžment, politika*, Rijeka: Glosa, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2002.
- Državni zavod za statistiku. *Računi izdataka za zaštitu okoliša (EPEA) i računi sektora dobara i usluga u okolišu (EGSS) u 2022. – privremeni podaci*, 2023. Zagreb: Državni zavod za statistiku, 2009. <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58077> (pristupljeno 20. ožujka 2024.)
- Duić, Dunja i Ćemalović, Uroš. *Zakonodavstvo zaštite okoliša o održivi ekonomski razvoj u Europskoj Uniji*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Pravni fakultet Osijek, 2022. <https://www.pravos.unios.hr/wp-content/uploads/2022/11/zakonodavstvo-zastite-okolisa-i-odrzivi-ekonomski-razvoj-u-eu.pdf> (pristupljeno 12. ožujka 2024.)
- HEP Proizvodnja. *Termoelektrana Rijeka*. <https://www.hep.hr/proizvodnja/termoelektrane-1560/termoelektrane/te-rijeka/1562> (pristupljeno 20. ožujka 2024.)
- Hrvatski sabor Republike Hrvatske. *Opća pitanja zaštite okoliša*. Zagreb: 2008. https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-0118/075523/08_III_%20Opca_%20pitanja_%20zastite_%20okolisa.pdf (pristupljeno 10. svibnja 2024.)
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. *Integrirane i opće teme*, 2023. <https://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/integrirane-i-opce-teme/opce-teme> (pristupljeno 16. ožujka 2024.).

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. *Zaštita okoliša*. Zagreb: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, 2009. <https://www.hok.hr/sites/default/files/page-docs/2019-09/Zastita%20okolisa.pdf> (pristupljeno 22 travnja 2024.)

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Republike Hrvatske *Strateški plan za razdoblje 2020.-2022.* Zagreb: Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Republike Hrvatske, 2019. [STRATESKI PLAN 2020-2022.pdf \(gov.hr\)](https://www.gov.hr/Strateski-plan-za-razdoblje-2020-2022.pdf) (pristupljeno 16. ožujka 2024.)

Ministrstvo financija. *Pravilnik o proračunskim klasifikacijama*, Narodne novine br. 4/2024 <https://www.zakon.hr/cms.htm?id=59299> (pristupljeno 21. ožujka 2024.)

Nacionalna strategija zaštite okoliša, Narodne novine, 2022, br. 46. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_04_46_924.html (pristupljeno 21. ožujka 2024.)

Općina Kostrena. *Plan razvoja Općine Kostrena 2021 – 2027*. Kostrena: <https://kostrena.hr/wp-content/uploads/2021/08/Plan-razvoja-Opccine-Kostrena-2021-2027.pdf> (pristupljeno 18. ožujka 2024.)

Općina Kostrena. *Prijedlog proračun Općine Kostrena za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu* Kostrena, 2023. <https://kostrena.hr/proracun/proracun-opccine-kostrena-za-2024-godinu/> (pristupljeno 20. ožujka 2024.)

Općinsko Vijeće Općine Kostrena „*Službene novine Primorsko -goranske županije*“ 8, br. 15. (2009): <https://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=16669> (pristupljeno 23. ožujka 2024.)

Općinsko Vijeće Općine Kostrena. „*Službene novine Općina Kostrena*“ 10, br. 10. (2023): [Službene novine Općine Kopstrena- godina 10- broj 10- 30. studenoga 2023. - Općina Kostrena](https://www.kostrena.hr/Sluzbene-novine-Opccine-Kopstrena-godina-10-broj-10-30-studenoga-2023.-Opccina-Kostrena) (pristupljeno 20. ožujka 2024.)

Ugovor o funkcioniranju Europske Unije. Službeni list Europske Unije 2016, br. C 202/49, <https://www.zakon.hr/cms.htm?id=59884> (pristupljeno 16. ožujka 2024.)

Ustav Republike Hrvatske. Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14 <https://narodne-novine.nn.hr/> (pristupljeno 16.ožujka 2024.)

Vlada Republike Hrvatske. *Politika zaštite okoliša, prirode i prostora*, Zagreb: Program Vlade Republike Hrvatske 2011-2015. <https://vlada.gov.hr/program-vlade-republike-hrvatske-za-mandat-2011-2015/6-politika-zastite-okolisa-prirode-i-prostora/14909> (pristupljeno 17. ožujka 2024.)

Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Narodne novine, br. 107/03, 144/12 <https://www.zakon.hr/z/560/Zakon-o-Fondu-za-zaštitu-okolisa-i-energetske-ucinkovitost> (pristupljeno 17. ožujka 2024.)

Zakon o lokalnoj i područnoj samoupravi. Narodne novine, br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20
<https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-%28regionalnoj%29-samoupravi> (pristupljeno 20. ožujka 2024.)

Zakon o proračunu. Narodne novine, 2021, br. 144. <https://www.zakon.hr/z/283/Zakon-o-prora%C4%8Dunu> (pristupljeno 21. ožujka 2024.)

Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave. Narodne novine, br. 85/20, 21/23, <https://www.zakon.hr/z/2653/Zakon-o-ustrojstvu-i-djelokrugu-tijela-drzavne-uprave> (pristupljeno 13. svibnja 2024.)

Popis ilustracija

Tablice

Tablica 1.	Investicije i tekući izdaci u djelatnostima povezanim sa zaštitom okoliša, 2018. – 2022. -----	12
Tablica 2.	Output, bruto dodana vrijednost i zaposleni u djelatnostima zaštite okoliša i gospodarenja resursima, 2018. – 2022. -----	13
Tablica 3.	Prioriteti i mjere zaštite okoliša na području Općine Kostrena-----	14
Tablica 4.	Planirana sredstva za 2024., 2025. i 2026. godinu-----	26
Tablica 5.	Planirani rashodi za zaštitu okoliša prema funkcijskoj klasifikaciji u razdoblju 2024. - 2026. godine-----	30
Tablica 6.	Raspored sredstava po razdjelima Općine Kostrena za 2024. godinu-----	30
Tablica 7.	Rashodi za komunalni sustav, prostorno planiranje i zaštitu okoliša u razdoblju 2024.-2026.-----	32
Tablica 8.	Prikaz najvažnijih informacija o provedenim projektima ili projektima u provedbi -----	34

Grafikoni

Grafikon 1.	Struktura rashoda i izdataka proračunu Općine Kostrena za 2024. godinu--	31
-------------	--	----